

שאלה: אנו מגדלים חֵית מחמד בביתנו. אומרים לנו כי היא מוקצה בשבת. האם אמנם כך הוא?

תשובה: אני עונה כאן על פי דברי הרב אליעזר מלמד, מהפוסקים החשובים שבדורנו, בספרו "פניני הלכה" (על שבת ח"ב עמ' 81):

"דין מוקצה קיים לגבי בעלי חיים שאין רגילים לשחק עמם. אבל חיות ממד שבעליהם רגילים להרימם ולהשתעשע בהם בכל השבוע, אינם מוקצה ומותר לבעליהם לנגוע בהם ולהרימם. וכן כלבי נחיה אינם מוקצה בשבת. כן פסק הרב משה פיינשטיין (אגרות משה או"ח חלק חמישי כב, פסקא כא) וכן הרב שלמה זלמן אויערבך (שלחן שלמה, שח פסקא עד). ואף שיש מחמירים, כיוון שדין מוקצה הוא מדברי חכמים, הלכה כדעת המקילים".

אמנם אני מוסיף על דבריו הערה צדדית. אם אדם שואל אם לגדל כלב בביתו, והוא סוג של כלב הַתְּקָפִי, המפחיד אנשים העוברים לפני הבית, ומכל שכן מפחיד את הילדים של השכנים, לכאורה יש למנוע מגידולם בעיר. כדברי חז"ל (שבת דף סג/א) "כל המגדל כלב רע בתוך ביתו, מונע חסד מתוך ביתו". החסד שמונע הוא שמרחיק משם אנשים שאינם מתושבי הבית, כי הכלב נובח עליהם ומאיים בנשיכתו. אמנם מי שגר ביישובי ספר, וחושש מאויבי ישראל, לכאורה מותר לו לגדל כלב כזה, למען שמירת נפשו מפני פולש זר. ויעשה כפי הוראות הרב המקומי שם, כיצד לאזן שלא יפגע בשכניו.